

Beleidsplan basisschool St. Jozefschool (hoog)begaafdheid 2024-2028

Doelgroep

Dit beleidsplan is bestemd voor alle leerlingen die gesignaleerd zijn als (hoog)begaafd en de leerkrachten die het onderwijs aan deze leerlingen vormgeven.

Visie

We hebben een visie van een school waarbij alle leerlingen, inclusief de hoogbegaafden een plek hebben waar ze zich thuis voelen, lekker in hun vel zitten, goed presteren op de reguliere toetsen en een aanbod krijgen waarmee ze uitgedaagd worden en leren leren en leren denken.

We zien als school echter dat er leerlingen zijn met een bovengemiddeld begaafd niveau, die kunnen vastlopen als gevolg van de reguliere onderwijsaanpak. Van relatief onderpresteren, het niet uit een leerling halen wat erin zit, tot absoluut onderpresteren, leerlingen die onder de reguliere maat presteren tot leerlingen waarbij het welzijn in gedrang komt.

Doel

Het doel van het onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen is:

1. De leerlingen zitten goed in hun vel
 - a. Leerlingen zijn blij en gaan met plezier naar school toe. Dit betekent niet dat ze alles leuk vinden maar dat ze een positief beeld hebben van zichzelf, van anderen, van school en hun plek daarin. Dit alles binnen een veilig schoolklimaat.
2. Leerlingen zijn productief
 - a. Leerlingen presteren op een niveau dat bij hun cognitieve en sociaal-emotionele capaciteiten hoort. We werken zoveel mogelijk in de zone van naaste ontwikkeling. Ze zijn zich bewust van hun talenten en hoe die in te zetten. Ze zijn in staat om met frustraties en uitdagende stof om te gaan. Zij hebben zich de vaardigheden eigen gemaakt om zich na de basisschool op een goede wijze te blijven ontwikkelen.
3. Leerlingen halen de kerndoelen
 - a. Leerlingen hebben een goede beheersing van de stof die in de kerndoelen omschreven staat. We proberen hiaten te voorkomen en indien ze wel ontstaan wordt getracht dit weg te werken. We streven ernaar alle leerlingen dit in de gebruikelijke acht jaar af te laten ronden.
4. Plusdoelen
 - a. Het plusdoel is het aanleren van vaardigheden. De belangrijkste vaardigheden zijn: jezelf motiveren, leren leren, omgaan met je overtuigingen, geheugen gebruiken, zelfstandig werken, plannen, samenwerken, gebruik maken van de juiste leerstrategieën en omgaan met frustraties.
 - b. Dit plusdoel halen we met behulp van pluswerk dat we selecteren als middel om de bovenstaande vaardigheidsplusdoelen te bereiken.

Beleid - Signalering

Het doel van de signalering is het opsporen van leerlingen die mogelijk (hoog)begaafd zijn en gebaat zijn bij extra begeleiding middels inhoudelijke plusstof of vaardigheidsbegeleiding. Het is belangrijk dit in een zo vroeg mogelijk stadium te doen, zodat er kan worden ingespeeld op de mogelijkheden van deze leerlingen. Vroegtijdige herkenning van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong heeft een preventieve werking. Sociaal-emotionele problemen en onderpresteren kunnen daardoor zoveel mogelijk worden voorkomen.

We registreren leerlingen die gesignaleerd zijn centraal in het groepsplan en volgen ze door de hele schoolcarrière.

We signaleren volgens een vast protocol (zie borgingskaart Signaleringsprotocol (hoog)begaafde leerlingen).

Als er dan sprake is van (hoog)begaafdheid volgt passende begeleiding door de eigen leerkracht of, indien nodig, door de coördinator MHB.

Beleid - Kerndoelen

- Leerlingen worden geplaatst in de groep die correspondeert met hun leeftijdsniveau
 - In principe wordt er niet versneld, alleen bij hoge uitzondering, wanneer er voor de betreffende leerling geen verdiepings-, verbredings- en verrijkingstof meer aan te bieden is in de betreffende groep. Dit altijd na overleg binnen het team, intern begeleiders en de coördinatoren MHB. Hierbij gebruiken we indien nodig de versnellingswenselijkheidslijst (zie Teams HB Algemeen).
 - Leerlingen die een voorsprong hebben, werken niet vooruit in de methode, maar worden gecompact en krijgen verrijking in de klas aangeboden. Afspraken over compacten bij rekenen staan in de borgingskaart Pluspunt rekenen. Afspraken over compacten en verrijken bij taal en spelling staan in de borgingskaart taal en spelling. Onderpresteerders doen mee aan de basisstof. Er wordt door de leerkracht, evt. in overleg met de coördinator MHB en de intern begeleider, gezocht naar de hiaten om hieraan te kunnen werken in compacte vorm. Het is belangrijk dat zij daarnaast wel verrijking aangeboden krijgen.
 - Het productief vermogen wordt allereerst ingezet om de kerndoelen te halen.
- Groep 1 en 2
 - In principe wordt er geen lees/schrijfonderwijs gegeven.
 - De focus ligt op het verwoorden van de doelen van de aangeboden activiteiten. Daarnaast krijgen deze leerlingen verbreding, verdieping en verrijking aangeboden.
 - Lezen wordt zeker niet ontmoedigd maar ook niet aangemoedigd.
 - Leerlingen die graag met schrijven aan de slag willen kunnen op allerlei manieren met woorden aan de slag binnen het thema waaraan gewerkt wordt.

Beleid - Verrijkingswerk

De tijd die na het behalen van de kerndoelen op eigen niveau over is wordt besteed aan plusdoelen: eerst vakgebonden verdieping (verder uitdiepen van bestaande onderwerpen), daarna verrijking in de vorm van verbreding (meer onderwerpen)

Het uitgangspunt bij de verrijking is het opdoen van vaardigheden:

- **Leren Leren:** hierbij gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden die wezenlijk zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. In dat proces zijn taakgerichtheid, doorzettingsvermogen en motivatie (kortom een goede *werkhouding*) van groot belang. In feite draait het hier om een drang tot permanent verder willen leren en ook plezier beleven aan het leren van nieuwe dingen. Daarbij is het uiteraard belangrijk dat je leerdoelen voor jezelf kunt formuleren en in staat bent een goede werkverdeling te maken in de tijd (kunt *werken volgens plan*) maar ook dat je in staat bent verschillende leerstrategieën (*manieren van leren*) in te zetten om informatie te verwerven en op te slaan, zodat later getoond kan worden wat geleerd is. Ook het kunnen reflecteren op het eigen leergedrag is van wezenlijk belang, want er valt zo ontzettend veel te leren, ook (of juist) als het niet helemaal zo gegaan is als je had verwacht.
- **Leren Denken:** hierbij gaat het om het ontwikkelen van en reflecteren op hogere denkvaardigheden. Hierbij gaat het om verschillende typen hogere denkvaardigheden, zoals het *analytisch denken* (waarbij het onder andere draait om het bepalen van de verhoudingen van verschillende delen ten opzichte van elkaar of ten opzichte van het grotere geheel), het *creatief denken* (waarbij het flexibel kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden vraagt om een grote vindingrijkheid bij het ontdekken van nieuwe problemen en het oplossen ervan) en het *kritisch denken* (waarbij het onder andere gaat om het controleren van veronderstellingen en informatie, het vormen van een mening, het kunnen onderbouwen van die mening met argumenten en het kiezen van de meest geschikte oplossing).
- **Leren Leven:** hierbij gaat het om het ontwikkelen van kennis, houding en vaardigheden op het intra persoonlijke en interpersoonlijke gebied. *Inzicht in jezelf* vormt de basis voor het leren (voor het) leven. Een positief zelfconcept, weten wat je sterke en minder sterke kanten zijn en daar op een goede manier mee om kunnen gaan (door bijvoorbeeld gepaste doelen te stellen, opbouwende kritiek en de consequenties van je keuzes te accepteren) zijn voorwaarden om jezelf in de tijd te kunnen blijven ontwikkelen. Daarnaast leidt een beter inzicht in jezelf tot een betere communicatie en meer bevredigende relaties met anderen. Goed kunnen *omgaan met anderen* betekent namelijk niet alleen dat je kunt leren van en met anderen, maar vooral ook dat je beseft welke rol je daar zelf in vervult en op welke manier het mogelijk is jezelf te blijven en dat te doen wat bij je past.

Uitvoering - In de klas, plusklas en projectklas

De leerlingen krijgen de lessen rekenen aangeboden via compacting (zie borgingskaart rekenen).

Naast compacting gaan ze aan de slag met verrijkingswerk uit de materialenlijst. (zie Teams: IAlgemeen/Team/Onderwijs/Hoogbegaafdheid/Materialen/Materialenlijst nieuw). Voor de manier van werken met Rekentijgers is ook een kwaliteitskaart aanwezig.

Taal en spelling wordt op niveau aangeboden volgens de kwaliteitskaart taal en spelling. Bij begrijpend lezen wordt zo nodig gekozen voor een hoger niveau binnen de methode.

Leerlingen die voor lopen met bepaalde leerstof krijgen verkorte instructie en maken minder basiswerk. Daarnaast krijgen ze dan verrijkingsstof aangeboden.

Afspraken plusklas en projectklas

De plusklas is bedoeld voor de kinderen van groep 2 en 3, die voortkomen uit de signalering en die niet genoeg uitdaging hebben aan het leerstofaanbod in de eigen klas..

De projectklas is bedoeld voor kinderen van groep 4 t/m 8, die voortkomen uit de signalering en die niet genoeg hebben aan het leerstofaanbod in de eigen klas. In de borgingskaarten "HB plusklas en HB projectklas" in Teams staan alle afspraken hierover opgenomen.

De projectklas voor groep 4-5 vindt wekelijks plaats gedurende 1,5 uur.

De projectklas voor groep 6-7-8 vindt wekelijks plaats gedurende 3,5 uur.

Beide projectklassen worden begeleid door de coördinator MHB voor groep 4-8.

De plusklas voor groep (1), 2 en 3 vindt om de week plaats gedurende 1 uur en 15 minuten. Deze wordt begeleid door de coördinator MHB voor groep 1 t/m 3.

In Teams staat een lijst van alle aanwezige verrijkings-, verbredings- en verdiepingsmaterialen opgenomen die op school aanwezig zijn. Deze lijst staat ook in Teams:

Algemeen/Team/Onderwijs/Hoogbegaafdheid/Materialen/Materialenlijst nieuw. Daarnaast staan er ook diverse materialen in Teams en in de kwaliteitskaart van de projectklas (waaronder ook persoonlijk eigendom van de projectklasleerkracht).

Uitvoering - Eigenaarschap

Het beleidsplan wordt bewaakt en bijgewerkt door de coördinatoren MHB. Hun taken zijn:

- Waar nodig bijwerken van het beleidsplan
- Adviseren en coaching van collega's
- Kennisoverdracht naar collega's en ouders
- Het incidenteel begeleiden van specifieke leerlingen
- Materialen up-to-date houden
- Bewaken van de gemaakte afspraken over de leerlijnen (hoog)begaafdheid
- ZOOV+ inzetten volgens het signaleringsprotocol (zie borgingskaart)
- Houden van gesprekken met leerkrachten n.a.v. signaleringsprotocol
- Draaien van de plusklas/projectklas en hierover communiceren naar ouders en collega's
- Coaching van hoogbegaafde leerlingen
- Reactie op vragen/klachten/opmerkingen ouders/kinderen/collega's.

(Hoog)begaafdheid staat regelmatig op de agenda van de teamvergadering.

Uitvoering - Communicatie

Richting leerlingen en ouders

De communicatie rondom de leerling loopt normaal gesproken via de groepsleerkracht. Het is belangrijk dat deze hoofdvantwoordelijk blijft voor het proces van de leerling en dat deze zichzelf niet gepasseerd voelt. Dit stimuleert de leerkracht ook om verantwoordelijkheid te nemen. Indien nodig kan de coördinator MHB aanwezig zijn bij een oudergesprek.

De leerkrachten van de plusklas en de projectklas sturen na iedere bijeenkomst een nieuwsbericht naar de betreffende ouders via het Ouderportaal.

Een korte samenvatting van het beleid staat in de schoolgids. Daarnaast is het beleidsplan opgenomen onder het kopje Downloads op de website. Wanneer er wijzigingen zijn in het beleid of uitvoering dan wordt dit via de website gepubliceerd.

Richting leerkrachten

De coördinatoren MHB communiceren richting de leerkrachten via individuele gesprekken, bouwvergaderingen en algemene teamvergaderingen. Alle documenten en bijlagen rondom (hoog)begaafdheid zijn voor alle teamleden toegankelijk via de Teams-Algemeen-Onderwijs-Hoogbegaafdheid.

Uitvoering - Bijsturen

Allereerst moet er met regelmaat gemeten worden of het proces naar behoeven verloopt. Hierbij kunnen er verschillende zaken bekeken worden:

- Welbevinden van de leerlingen, d.m.v. de volgende lijsten:
 - Sociogram groep 5 t/m 8 (start schooljaar)
 - Sociale veiligheidslijst groep 5 t/m 8 (april)
 - Leerlingvragenlijst Kanvas Kanjertraining groep 5 t/m 8 (in oktober en maart)
 - Docentenvragenlijst Kanvas Kanjertraining groep 3 t/m 8 (in oktober en maart)
- Volgen leerresultaten (Kerndoelen: DLE, Plusdoelen: Methodegebonden toetsen)
- Klasse-observaties
- Het volgen van leerlingen door de jaren heen

Iedere twee jaar worden deze onderzoeken uitgevoerd. Als hier ongewenste resultaten uitkomen zal dit binnen het team worden besproken en zal er door de coördinatoren MHB een stappenplan worden gemaakt om de resultaten weer gewenst te krijgen.

Door middel van het signaleringsprotocol worden aan het begin van ieder schooljaar in iedere klas de leerlingen besproken. Wanneer er in latere jaren hoogbegaafde leerlingen "gevonden" worden dan wordt de case doorgesproken met de leerkrachten van voorgaande jaren om uit te zoeken hoe deze leerling eerder opgemerkt had kunnen worden.

De coördinatoren MHB zorgen ervoor dat de kennis en aanwezige materialen up-to-date blijven.

Mei 2024